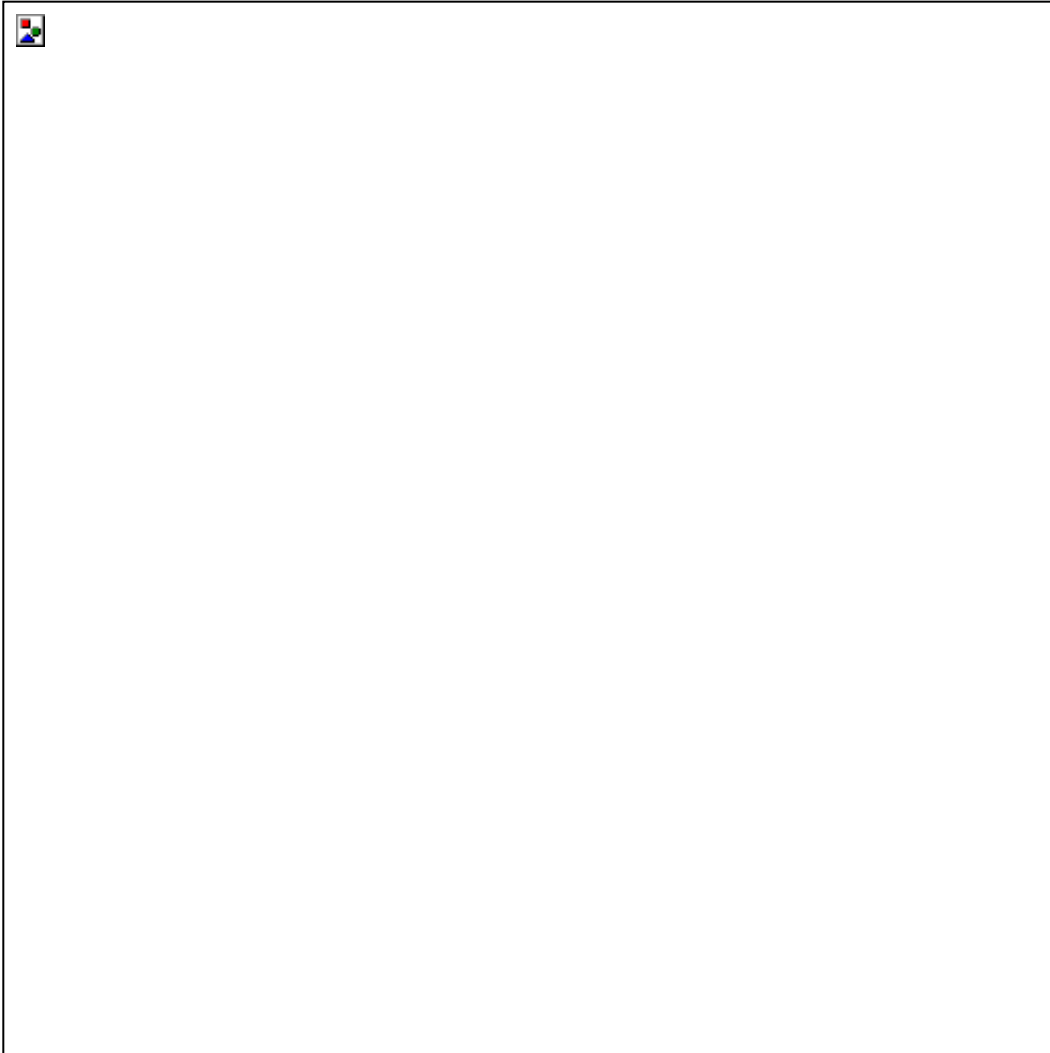

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี 2564
โดย IMD World Competitiveness Center

ภาพรวมผลการจัดอันดับระดับโลก

ในปี 2564 IMD World Competitiveness Center ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้ทำการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจความเห็นของผู้บริหาร ณ ไตรมาสแรก ปี 2564 และข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hard data) ปี 2563 ซึ่งมีการจัดอันดับโดยการประเมินในเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) 2) ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) 3) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) และ 4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

ภาพรวมของผลการจัดอันดับในปีนี้ ปรากฏว่าเขตเศรษฐกิจในยุโรปยังคงแสดงความแข็งแกร่งท่ามกลางการระบาดของไวรัสโควิด 19 ที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีที่แล้ว โดยทั้ง 5 เขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มที่มีอันดับสูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2563 ยังคงอยู่ในกลุ่มนี้ในปี 2564 โดยมี 3 เขตเศรษฐกิจที่มีอันดับสูงขึ้น คือ สวิสเซอร์แลนด์ที่เลื่อนจากอันดับ 3 ขึ้นมาเป็นอันดับ 1 และสวีเดน เนเธอร์แลนด์ที่เลื่อนมาเป็นอันดับ 2 และ 4 ตามลำดับ ในขณะที่เดนมาร์กตกลงจากอันดับที่ 2 ไปเป็นอันดับ 3 ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญของ IMD World Competitiveness Center วิเคราะห์ว่าเป็นเพราะเขตเศรษฐกิจเหล่านี้มีพื้นฐานที่ดีในด้านการลงทุนในนวัตกรรม (Innovation) การนำเทคโนโลยีมาใช้ (Digitalization) ระบบสวัสดิการที่ดี (Welfare benefits) และความสมานฉันท์ในสังคม (Social cohesion) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ล้วนช่วยเสริมสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic performance) ในช่วงเวลาที่ทั่วโลกต้องเผชิญกับความท้าทายจากการระบาดของไวรัสโควิด 19 นอกจากนี้ เขตเศรษฐกิจอื่นๆ ในยุโรปต่างก็มีอันดับที่ดีขึ้นเกือบทั้งหมดซึ่งเป็นผลมาจากการมีภาครัฐและเอกชนที่มีความเข้มแข็งและมีระบบการศึกษาที่ดี

นอกเหนือจากเขตเศรษฐกิจในยุโรป เขตเศรษฐกิจในเอเชียเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงสุด 10 อันดับแรกมากที่สุดรองจากยุโรป โดยมี 3 เขตเศรษฐกิจคือ สิงคโปร์ ฮองกง และไต้หวัน โดยสิงคโปร์มีอันดับลดลงจากอันดับที่ 1 ในปีที่แล้ว มาอยู่ในอันดับที่ 5 ในปี 2564 เช่นเดียวกับฮ่องกง ที่มีอันดับลดลงจากอันดับที่ 5 ในปีที่แล้วมาอยู่ที่อันดับ 7 ในปีนี้ โดยที่ทั้งสองประเทศยังสามารถคงอันดับในกลุ่มสูงสุด 10 อันดับแรกได้เนื่องจากพื้นฐานที่แข็งแกร่งในหลาย ๆ ด้าน แต่ที่น่าสนใจคือ ในปีนี้ ไต้หวัน สามารถ

ขยับอันดับขึ้นมา 3 อันดับจากปี 2563 มาอยู่ในอันดับที่ 8 ในปี 2564 จากความสามารถในการบริหารจัดการและรับมือวิกฤตโควิด 19 ภายในประเทศได้ดี ทำให้มีอันดับที่ดีขึ้นในทุกปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจที่ก้าวกระโดดจากอันดับที่ 17 ในปี 2563 เป็นอันดับที่ 6 ในปีนี้ ในส่วนของสหรัฐอเมริกาอันดับที่ 6 ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจในตะวันออกกลาง ก็สามารถรักษาอันดับขีดความสามารถให้คงเดิมจากปีที่แล้ว โดยยังอยู่ในอันดับที่ 9 และสหรัฐอเมริกา ยังคงรักษาอันดับขีดความสามารถในอันดับที่ 10 เช่นเดียวกับปี 2563

ผลการจัดอันดับของไทย

ผลการจัดอันดับ ปี 2560 – 2564 (จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)

ปี 2564 ในภาพรวม ไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันอยู่ที่อันดับ 28 จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ขยับขึ้น 1 อันดับจากอันดับที่ 29 ในปีที่แล้ว โดยมีผลคะแนนสุทธิลดลงจาก 75.39 มาอยู่ที่ 72.52 แต่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของ 64 เขตเศรษฐกิจที่ลดลงจาก 71.82 ในปี 2563 มาอยู่ที่ 63.99 ในปีนี้

ผลการจัดอันดับรายปัจจัยของไทย

เมื่อพิจารณาปัจจัย 4 ด้านที่ใช้ในการจัดอันดับ ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันดีขึ้นจากปีที่แล้วใน 3 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ในขณะที่ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) มีอันดับที่ลดลง โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ผลการจัดอันดับรายปัจจัยของไทย

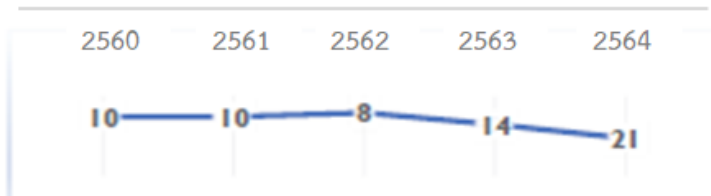
(จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)

	ปี 2563	ปี 2564	
1) ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance)	อันดับ 14	อันดับ 21	▼ - 7
2) ด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency)	อันดับ 23	อันดับ 20	▲ + 3
3) ด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency)	อันดับ 23	อันดับ 21	▲ + 2
4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	อันดับ 44	อันดับ 43	▲ + 1

สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance)

ผลการจัดอันดับ ปี 2560 – 2564 (จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)

อันดับปัจจัยย่อย	2563	2564	
เศรษฐกิจภายในประเทศ	38	41	▼ - 3
การค้าระหว่างประเทศ	5	21	▼ - 16
การลงทุนระหว่างประเทศ	29	32	▼ - 3
การจ้างงาน	10	3	▲ + 7
ระดับราคาและค่าครองชีพ	28	37	▼ - 9

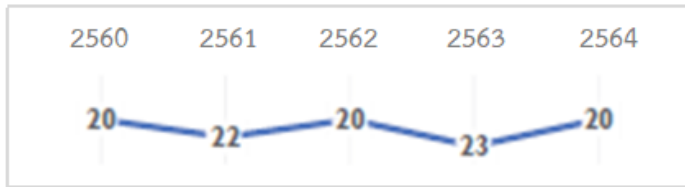
ประเทศไทยเคยได้รับการจัดอันดับด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจอยู่ใน 10 อันดับแรกของโลกอย่างต่อเนื่องมา 3 ปีในช่วงปี 2560 – 2562 ก่อนที่จะมีอันดับลดลงในปี 2563 ต่อเนื่องมาถึงปี 2564 ซึ่งมีอันดับลดลงมาอยู่ในอันดับที่ 21 จากอันดับที่ 14 ในปี 2563 อันเป็นผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ที่ส่งผลถึงเกือบทุกปัจจัยย่อยในด้านนี้

ยกเว้นด้านการจ้างงานที่มีอันดับดีขึ้นถึง 7 อันดับ ทั้งนี้ ปัจจัยที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากคือด้านการค้าระหว่างประเทศ (International trade) ที่มีอันดับลดลงถึง 16 อันดับจากปี 2563 โดยสาเหตุหลักที่ทำให้อันดับของการค้าระหว่างประเทศของไทยในปีนี้ลดลงอย่างมากรุนแรง มาจากตัวชี้วัดมูลค่าและอัตราการเติบโตของดุลการค้าภาคบริการ (Balance of commercial services) ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางขนส่งและท่องเที่ยวของไทยปรับลดลงอย่างมาก เนื่องมาจากในช่วงที่ผ่านมา จำนวนการเดินทางและจำนวนนักท่องเที่ยวของชาวต่างชาติในไทย ลดลงอย่างมหาศาลจากการระบาดของไวรัสโควิด 19 และมีผลสืบเนื่องไปถึงภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ

ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency)

ผลการจัดอันดับ ปี 2560 – 2564 (จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)

อันดับปัจจัยย่อย	2563	2564
การคลังภาครัฐ	17	14 ▲ + 3
นโยบายภาษี	5	4 ▲ + 1
กรอบการบริหารภาครัฐ	40	36 ▲ + 4
กฎหมายธุรกิจ	33	30 ▲ + 3
กรอบการบริหารสังคม	40	43 ▼ - 3

อันดับในด้านประสิทธิภาพของภาครัฐดีขึ้น 3 อันดับจากปี 2563 มาอยู่ที่อันดับ 20 โดยมีอันดับที่ดีขึ้นในเกือบทุกปัจจัยย่อย ได้แก่ การคลังภาครัฐ (Public finance) นโยบายภาษี (Tax policy) กรอบการบริหารภาครัฐ

(Institutional framework) และกฎหมายธุรกิจ (Business legislation) ในขณะที่ด้านกรอบการบริหารทางสังคมมีอันดับที่ลดลง ทั้งนี้ ในส่วนของกรอบการบริหารภาครัฐที่มีอันดับดีขึ้นถึง 4 อันดับ มีตัวชี้วัดที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ นโยบายของธนาคารกลาง เสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ระบบราชการ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนนโยบายของภาครัฐให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังมีตัวชี้วัดบางประเด็นที่ควรได้รับความสนใจ ได้แก่ การตัดสินใจและคอร์รัปชันที่สะท้อนผ่านการสำรวจความคิดเห็นของภาคธุรกิจที่อยู่ในอันดับที่ 48 และด้านการบังคับใช้กฎหมายที่ใช้ข้อมูล ในการจัดอันดับซึ่งไทยอยู่ในอันดับที่ 47 จาก 64 เขตเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ในด้านกรอบการบริหารทางสังคมมีประเด็นที่ควรให้ความสนใจได้แก่ ความเสี่ยงจากความขาดเสถียรภาพทางการเมือง การมีโอกาสดูที่เท่าเทียม อัตราการเกิดอาชญากรรม ความเท่าเทียมระหว่างเพศและบทบาทสตรีในทางการเมือง การกระจายรายได้ และเสรีภาพของสื่อมวลชน เป็นต้น

ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency)

ผลการจัดอันดับ ปี 2560 – 2564 (จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)

อันดับปัจจัยย่อย	2563	2564	การเปลี่ยนแปลง
ผลิตภาพและประสิทธิภาพ	41	40	▲ + 1
ตลาดแรงงาน	15	10	▲ + 5
ภาคการเงิน	24	24	◆ คงที่
การบริหารจัดการ	21	22	▼ - 1
ทัศนคติและค่านิยม	20	20	◆ คงที่

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจในปี 2564 ได้ปรับดีขึ้น 2 อันดับจากปี 2563 มาอยู่ที่อันดับ 21 จากปัจจัยเชิงบวกของตลาดแรงงาน (Labor market) และผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity & efficiency) ของภาคธุรกิจ โดยตัวชี้วัดที่มีผลต่ออันดับที่ดีขึ้น ได้แก่ อัตราการเติบโตของกำลังแรงงาน (Labor force growth) และอัตราการเติบโตของกำลังแรงงานในระยะยาว (Labor force long-term growth) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพยังคงต้องได้รับความสนใจและพัฒนาอีกมากเพื่อยกระดับขีดความสามารถของภาคธุรกิจเพราะยังคงมีอันดับต่ำทั้งในภาพรวมและทุกภาคเศรษฐกิจ ทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิต และบริการ รวมทั้งในระดับบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาผ่านด้านการศึกษา รวมถึงการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

ผลการจัดอันดับ ปี 2560 – 2564 (จาก 64 เขตเศรษฐกิจ)

อันดับปัจจัยย่อย	2563	2564	การเปลี่ยนแปลง
สาธารณูปโภคพื้นฐาน	26	24	▲ + 2
โครงสร้างด้านเทคโนโลยี	34	37	▼ - 3
โครงสร้างด้านวิทยาศาสตร์	39	38	▲ + 1
สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	49	49	◆ คงที่
การศึกษา	55	56	▼ - 1

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของไทยยังคงมีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่อง โดยมีอันดับที่ 43 ในปี 2564 โดยมีอันดับดีขึ้นใน 2 ปัจจัยย่อย ได้แก่ สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic infrastructure) และโครงสร้างด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific infrastructure) ในขณะที่ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีอันดับคงที่ ส่วนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและด้านการศึกษา มีอันดับที่ลดลง ทั้งนี้ ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในหมวดนี้ได้แก่ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมและด้านการศึกษา ซึ่งยังมีอันดับความสามารถในการแข่งขันในระดับที่ค่อนข้างต่ำคือ 49 และ 55 ตามลำดับ โดยตัวชี้วัดที่สำคัญในด้านสาธารณสุขได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ อัตราส่วนของบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร ด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงของการใช้พลังงาน อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มลพิษทางอากาศ และการบำบัดน้ำเสียและประสิทธิภาพการใช้น้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ ในด้านการศึกษาซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านอื่นๆ มีประเด็นที่ต้องให้ความสนใจตั้งแต่ในเรื่องของงบประมาณด้านการศึกษา อัตราส่วนครูต่อนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ไปจนถึงผลลัพธ์ทางการศึกษาที่วัดโดยสถาบันต่างๆ อาทิ ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และการอ่านจากการวัดผล PISA ภาษาอังกฤษจากคะแนนเฉลี่ย TOEFL และการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโดยใช้ข้อมูลจาก Time Higher Education เป็นต้น

ไทยกับเขตเศรษฐกิจในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน (ASEAN)

จากเขตเศรษฐกิจในสมาชิกประชาคมอาเซียนรวม 10 เขตเศรษฐกิจ มีเพียง 5 เขตเศรษฐกิจ คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ที่ได้รับการจัดอันดับโดย IMD ซึ่งเขตเศรษฐกิจที่มีอันดับความสามารถในการแข่งขันสูงสุดของอาเซียน คือ สิงคโปร์ รองลงมาคือ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ

ในปี 2564 เขตเศรษฐกิจในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ มีอันดับความสามารถในการแข่งขันดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 โดยอินโดนีเซีย มีอันดับดีขึ้นมากที่สุดถึง 3 อันดับ ตามมาด้วยมาเลเซีย ดีขึ้น 2 อันดับ และไทย ดีขึ้น 1 อันดับ ในขณะที่ ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ มีอันดับลดลงจากปีก่อนถึง 7 อันดับและ 4 อันดับ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยจะเห็นว่าสิงคโปร์ เป็นเขตเศรษฐกิจที่มีอันดับในด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจสูงสุด ในขณะที่ในด้านประสิทธิภาพของภาครัฐและภาคธุรกิจ ไทยอยู่ในอันดับที่ 2 รองจากสิงคโปร์ ส่วนในด้านโครงสร้างพื้นฐานไทยยังคงมีอันดับที่ต่ำกว่าสิงคโปร์และมาเลเซียค่อนข้างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากประเทศไทยให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเรื่องการศึกษา ให้มากและรวดเร็วขึ้น จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ของประเทศพัฒนาได้อีกมาก

เขตเศรษฐกิจ	ผลการจัดอันดับ ปี 2564				
	ภาพรวม 	สมรรถนะ ทางเศรษฐกิจ 	ประสิทธิภาพ ของภาครัฐ 	ประสิทธิภาพ ของภาครัฐกิจ 	โครงสร้างพื้นฐาน
 สิงคโปร์	5	1	5	9	11
 มาเลเซีย	25	15	30	24	32
 ไทย	28	21	20	21	43
 อินโดนีเซีย	37	35	26	25	57
 ฟิลิปปินส์	52	57	45	37	59

บทสรุป

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย นับว่าเป็นความท้าทายในระยะยาว ที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชน ประเด็นสำคัญจากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี 2564 โดย IMD พบว่า 4 ปัจจัยสนับสนุนของเขตเศรษฐกิจที่อยู่อันดับต้นๆของโลกในปีนี้ คือ การลงทุนในนวัตกรรม (Innovation) การนำเทคโนโลยีมาใช้ (Digitalization) การดูแลสุขภาพมนุษย์โดยมีระบบสวัสดิการที่ดี (Welfare benefits) และความร่วมมือสมานฉันท์ในสังคม (Social cohesion) ซึ่งเป็นปัจจัยช่วยให้เขตเศรษฐกิจเหล่านี้มีสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic performance) ที่เข้มแข็งในช่วงเวลาที่ทั่วโลกต้องเผชิญกับความท้าทายจากการระบาดขงไวรัสโควิด 19

สำหรับประเทศไทยจากแนวโน้มผลการจัดอันดับของไทยในช่วงที่ผ่านมาในระยะยาวมีอันดับความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างคงที่ แต่ก็มีควมผันผวนในปีที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกหรือสถานการณ์ภายในประเทศ ดังเช่นที่เกิดขึ้นในปี 2563 ที่ได้รับกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ถึงแม้จะกลับมาดีขึ้น 1 ในปี 2564 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีความท้าทายในการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สร้างความหลากหลายทั้งการสร้างการแข่งขันให้กับภาคเศรษฐกิจเดิมที่เป็นเสาหลักของประเทศโดยส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ และการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่มีมูลค่าสูงและสอดคล้องกับความต้องการของโลกอนาคต และการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงเพื่อรับมือกับภาวะวิกฤติได้ดังเช่นที่ประเทศชั้นนำ ได้ดำเนินการอยู่ นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยปรับระบบการศึกษาให้มีความก้าวหน้า มีความยืดหยุ่น โดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม เพื่อสร้างคนที่สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว